2.2. HARFLERİN BİRLEŞME DURUMLARI

KONUYA HAZIRLIK

1. Günlük hayatta yazı yazarken bitişik el yazısı kullanıp kullanmadığınıza dair deneyimlerinizi anlatınız.
2. Prof. Dr. Firdevs Güneş'in "**Bitişik eğik yazı zihinsel gelişimi destekleyerek düşünmeyi geliştirmektedir. Bitişik eğik yazıda kullanılan süreklilik, akıcılık ve dikkat, okuma becerilerine de yansımaktadır. Okuma ve yazmadaki bu süreklilik, akıcılık ve hız giderek bir bütün oluşturmakta; öğrencinin düşünme, anlama, sorgulama, ilişkilendirme gibi becerilerinin hızla gelişmesini sağlamaktadır.**" sözleri size neler düşündürmektedir?

BİLGİ KUTUSU

(...) Habeşçe dışındaki bütün Sami dilleri gibi Arapça da sağdan sola yazılır. Bazı harfler kendilerinden sonra gelen harflere bitişmez. Bunlar; elif, dal, zel, ra, ze, ve vav harfleridir. Bunlara Osmanlıcada huruf-ı munfasıla (ayrı harfler, bitişmez harfler) denirdi. Diğer harfler ise kendilerinden sonra gelen harflere bitişir. Bunların Osmanlıca adı da huruf-ı muttasıla (bitişen veya bitişir harfler) idi. Bitişen harflerin müstakil yani tek başına şekillerinden başka kelimenin başında, ortasında ve sonunda olduklarına göre farklı şekilleri vardır. Ayrıca bitişen harfler birbirleri ile türlü birleşik şekiller (...) meydana getirir. (...)

Talat TEKİN, *Tarih Boyunca Türkçenin Yazımı*

OSMANLI TÜRKÇESİ

Aşağıdaki kutucuklarda kendinden sonra gelen harflerle birleşmeyen harfler verilmiştir. Bunları inceleyiniz.

لا	و	ژ	ز	ر	ذ	د	ا

Aşağıda Osmanlı Türkçesi alfabesindeki harflerin kendinden önceki ve sonraki birleşme durumları gösterilmiştir. Harflerin başta, ortada ve sondaki yazılışlarını öğreninceye kadar tekrar ediniz.

ر	ذ	د	خـ	حـ	چـ	جـ	ثـ	تـ	پـ	بـ	ا، ئـ	BAŞTA
قـ	فـ	غـ	عـ	ظـ	طـ	ضـ	صـ	شـ	سـ	ژ	ز	
		يـ	لا	هـ	و	نـ	مـ	لـ	ڭـ	گـ	كـ	

ـر	ـذ	ـد	ـخـ	ـحـ	ـچـ	ـجـ	ـثـ	ـتـ	ـپـ	ـبـ	ـا، ـئـ	ORTADA
ـقـ	ـفـ	ـغـ	ـعـ	ـظـ	ـطـ	ـضـ	ـصـ	ـشـ	ـسـ	ـژ	ـز	
		ـيـ	ـلا	ـهـ	ـو	ـنـ	ـمـ	ـلـ	ـڭـ	ـگـ	ـكـ	

ـر	ـذ	ـد	ـخ	ـح	ـچ	ـج	ـث	ـت	ـپ	ـب	ـا، ء	SONDA
ـق	ـف	ـغ	ـع	ـظ	ـط	ـض	ـص	ـش	ـس	ـژ	ـز	
		ـى	ـلا	ـه	ـو	ـن	ـم	ـل	ـڭ	ـگ	ـك	

Aşağıda aynı harfin başta, ortada ve sondaki yazılışı yan yana gösterilmiştir. Bu harflerin yazılışlarını inceleyiniz.

ررر	ذذذ	ددد	خخخ	ححح	چچچ	ججج	ثث	تت	پپ	بب	ااا، ء
ققق	ففف	غغغ	ععع	ظظظ	ططط	ضضض	صصص	ششش	سسس	ژژژ	ززز
		ييى	لالالا	ههه	ووو	ننن	ممم	للل	گگگ	ڭڭڭ	ككك

SIRA SİZDE

1. Kelime başındaki yazılışları verilen aşağıdaki harflerin adlarını boş bırakılan yerlere örnekteki gibi yazınız.

گـ	طـ	قـ	غـ	هـ	كـ	ا *elif*
صـ	سـ	لـ	فـ	جـ	تـ	مـ ....

2. Kelime ortasındaki yazılışları verilen harflerin adlarını boş bırakılan yerlere yazınız.

ـو	ـقـ	ـمـ	ـعـ	ـنـ	ـز	ـجـ ....
ـچـ	ـذ	ـكـ	ـلـ	ـر	ـطـ	ـضـ ....
ـهـ	ـصـ	ـسـ	ـبـ	ـخـ	ـغـ	ـا ....

3. Kelime sonundaki yazılışları verilen harflerin adlarını boş bırakılan yerlere yazınız.

ـخ	ـس	ـد	ـق	ـل	ـع	ـه ....
ـث	ـژ	ـح	ـى	ـف	ـم	ـص ....

4. Aşağıda **kendinden sonra gelen harflerle birleşmeyen harfler** kelime içinde gösterilmiştir. Bunları bularak örnekteki gibi çember içine alınız.

اسنك	ارن	وطن	داها	كومور
رسول	گوزل	اورمان	مژده	لذت
ذكى	ژتون	زمزم	چوبان	قدر

5. Aşağıda **ayrı yazılışlarıyla bitişik yazılışları** verilen harfleri örnekteki gibi eşleştiriniz.

Harflerin Bitişik Yazılışları		Harflerin Ayrı Yazılışları
بوغداى (6)		1. گ و گ ر ج ى ن
ايمپاراطور (8)		2. خ س ت ه ل ق
خستەلق (2)		3. م ن ك ش ه
صوڭوچ (7)		4. ژ ا ن د ا ر م ه
منكشه (3)		5. ف ى ر چ ه
عظمت (9)		6. ب و غ د ا ى
فيرچه (5)		7. ص و ڭ و چ
گوگرجين (1)		8. ا ى م پ ا ر ا ط و ر
عزملى ( )	ع ز م ل ى	
ژاندارمه (4)		9. ع ظ م ت